

KAPLICA ZAMKOWA W ŻYWCU

ARCHITEKCI

TADEUSZ STRYJEŃSKI i FRANCISZEK MĄCZYŃSKI

ODBITKA Z „PRZEGLĄDU TECHNICZNEGO“ — ROK 1906.

Biblioteka Politechniki Krakowskiej



100000305900

KAPLICA ZAMKOWA W ŻYWCU

ARCHITEKCI

TADEUSZ STRYJEŃSKI i FRANCISZEK MĄCZYŃSKI

ODBITKA Z „PRZEGLĄDU TECHNICZNEGO“ — ROK 1906.



III 34.107

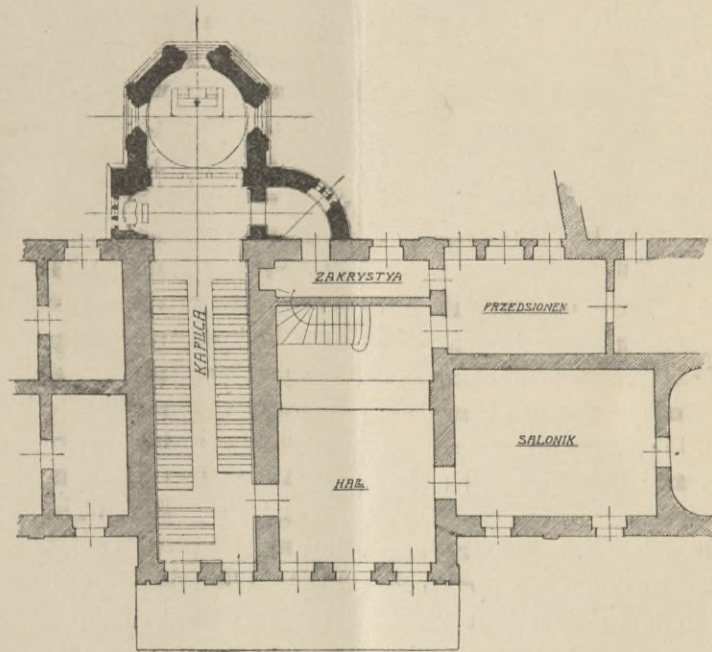
Akc. Nr. K-2233/58

Siedziba arcyksięcia Karola Stefana, Żywiec, mieści się w całym kompleksie gmachów, a mianowicie: Duże skrzydło jednopiętrowe, do niego dotyka skrzydło jeszcze dłuższe pod kątem prostym; zamek najstarszy z podwórzem arkadowym

ny na zewnątrz, a okrągły wewnątrz, pokryty kopułą. Dobudowano też parterowe łukowe przejście z zakrystyi do kaplicy.

Pod kopułą mieści się tylko ołtarz. Na lewo od ołtarza w niszy — stalla, dla znaczniejszych go-

P l a n.



Skala 1 : 300.

i budynek parterowy na stajnie i masztalernie zamyka prawie czworobok podwórca zupełnie. Podwórzec ten, pokryty gazonem ze wspianiałą lilią w pośrodku, ozdobiono nowowubudowaną kaplicą, wzniesioną według projektu i pod kierunkiem architektów krakowskich pp. TADEUSZA STRYJEŃSKIEGO i FRANCISZKA MACZYŃSKIEGO, której widok i plan podajemy. Z planu widać, że istniejącą kaplicę, wewnątrz zamku, przedłużono tylko na zewnątrz, tworząc budynek ośmiobocz-

ści, na prawo powyżej wspomniane łukowe przejście do zakrystyi.

Skrzydło zamkowe budowane w kształtach włoskiego odrodzenia, architektonicznie bardzo słabe, nie mogło dać impulsu aby kaplica stylem swym wzorować się na niem mogła; odszakuje też od niego pod każdym względem.

Na zewnątrz mur nagi, z cegły licówki i kamienia tarnopolskiego, z pilastrami, o oknach okrągłych. Na ścianie ośmioboku umieszczono bronz-

wą tablicę erekcyjną z napisem w języku łacińskim, której tekst podał arcyksiąże fundator. Napis ten jest następujący:

D † O † M †
Carolus Stephanus
Austriae Archidux
Hungariae princeps regius
Cum Maria Theresia
Uxori Eleonoraе, Renatae,
Mechtildis filiarum
Caroli Leonis Gulieni filiorumque
consensu sponte accedente
huis sacri et aucti
et ornatī memoriae monumentum.
Consilio posuere unanimi
A. D. MCMV.

Ponad gzymsem wznosi się kopuła ośmioboczna z zębami i dwiema latarniami na pomieszczenie 2-ch dzwonów. Zwieńczenie kopuły stanowi rozwinięcie architektoniczne mitry arcyksiężęcej, z wielkim krzyżem w pośrodku.

Wewnątrz — ściany i arkady oraz kopuła pomalowane przez artystę malarza p. EUGENIUSZA DĄBROWĘ, bardzo pięknie w tonach jasnych ze złoceniami. Spód ścian wyłożono dębową boazerią, z ozdobami brązowymi, tak samo brązy zdobią stalle na prawo w niszy, oraz balaski, zamykające ołtarz od audytorium.

W niektórych wnętrzach użyto modrzewiu, a całość pociągnięto tylko woskiem, co podkreśla jeszcze wyraźną różnicę materiałów a nadaje znamię poważne a wytworne.

Okna nad stallą — barwne. Widzimy w nich

herby papieży, właściciela, oraz kardynała ks. PUZYNY.

W przejściu do zakrysty witraż przedstawia widok obecnego kościoła w Żywcu z charakterystyczną wieżą. Pozostałe okna oszklone są w ołwiu szkłem t. zw. średniowiecznym, wszystkie z zakładu krakowskiego p. A. Tucha.

Tak samo wszystkie inne roboty czy dostawy, od kamieni aż do bronzów, dzwonów i t. d. wykonano w kraju.

Kierowali robotami osobiście wyżej wymienieni projektodawcy.

Jak to powyżej wspomnieliśmy, podwórzec zamkowy niezupełnie zamyka się; w obecnej dobie proponuje się dokonanie tego zamknięcia zupełnego za pomocą nowego skrzydła. Skrzydło to związałoby najstarszą część, t. zw. Zamek, z arkadowym podwórzem, z częścią zamku nowszą. Na spotkaniu powstałby podjazd, nakryty wzniosłym dachem i utworzyłby basztę.

Niesłychanie ciekawe to architektoniczne zadanie, z powodu dziwnie splątanych warunków, utrudniających komponowanie tej najnowszej części. Przygotowuje się model całości w wielkiej skali, który przedstawiony zostanie właścicielowi. Trudność kompozycji polega na różnorodnej wartości złączyć się mających części zamkowych, nadto sylwetowanie płaszczyzn dachowych, baszty czy szczytów utrudnia wielce monumentalna i wysoka wieża kościelna z zakończeniem z XVI w., która zbyt góruje nad zamkiem, będąc zbyt blisko, aby nie miała być wciągnięta w grę, jako architektoniczny składnik silnie działający.

Wynik tych usiłowań nieomieszkamy podać w przyszłości, jako dokument architektoniczny najnowszej doby.



KAPLICA ZAMKOWA W ŻYWCU.



Architekci: T. STRYJEŃSKI i FR. MACZYŃSKI.



A NF 021666



C e n a

zł 9 gr

DK - 28 d

1.54

Wzór Jednoraz. CWD, W-wa. 159

2041 - Lak - 25.11.53 - 3000 bi a

POLITECHNIKA KRAKOWSKA
BIBLIOTEKA GŁÓWNA

III
L. inw. **34107**

Kdn. Zam. 480/55 20.000

Biblioteka Politechniki Krakowskiej



100000305900

Biblioteka Politechniki Krakowskiej



III-34107

Biblioteka Politechniki Krakowskiej



10000305900